

respectarea acesteia. Regula este numită „ordine”, care guvernează cele mai simple conduite ludice ce pregătesc copiii pentru jocurile de competiție.

Făcând această trecere în revistă a lucrărilor scrise de etnografi, istorici, folcloriști și pedagogi, consacrate jocului popular, afirmăm că istoriografia lui a devenit obiect de studiu al savanților, începând cu secolul al XVIII-lea. Mai târziu apar primele culegeri de folclor pentru copii, ce expun păreri referitoare la importanța lui în educația tinerii generații, se întreprind sondaje psihopedagogice, care desemnează oficialitatea jocului popular ca mijloc de dezvoltare multilaterală.

Bibliografie

1. Băieșu N.M. Воспитательное значение детского фольклора. Под ред. Д.И. Чобану. Кишинэу, Ед. Штиинца, 1980, 47 стр.
2. Botezatu G.G. Folclor din stepa Bălțului. Chișinău, Știința, 345 pag.
3. Chateau J. 1956. Les jeu de l'enfant. Paris, 1986, 280 pag.
4. Comișel E. Folclorul copiilor. Ed. Muzicală. București, 1982, 312 pag.
5. Mușlea I. Problema jocurilor noastre copilărești. În Cercetări de etnografie și folclor. Vol. II., Ed. Minerva, 1972, 425 pag.
6. Pamfile T. Jocuri de copii. București. 1905, 1907, 1909.
7. Усова А. Роль игры в воспитании детей. М, Просв., 1976, 96 стр.
8. Бойко В.Г. Украинский дитячий фольклор. Автореферат. Киев, 1962, 17 стр.
9. Елкони́н Д.В. Психология игры, Москва, Педагогика, 1978. 304 стр.
10. Сонтаутене З-Б. Народные детские игры и их педагогическое значение. Канд. Дисс. Москва, 1977. 121 стр.
11. Де-Фукиер Л-Бек. Игры древних. Под ред. А.А. Ивановой. Киев, 1890. 210 стр.
12. Мафедзев С.Н. О народных играх адыгеев. Нальчик: Эльбрус, 1986. 144 стр.

PERSISTENȚA RELAȚIILOR SOCIALE, FAMILIALE LA STUDENȚII ÎN ACTIVITATEA DE ÎNVĂȚARE ȘI PREGĂTIRE PROFESIONALĂ

Lidia Trofaia, doctor în psihologie, conferențiar universitar, UST

Ecaterina Corotchih, masterandă, UST

Rezumat. Relațiile sociale, familiale sunt deosebit de necesare în activitatea de învățare și pregătire profesională a studenților, deoarece sporesc reușita în această activitate și în alte activități, îi oferă studentului posibilitatea de a-și pune în valoare calitățile personale. Gama acestor relații este variată și diversificată, fiecare din ele având o anumită semnificație, valoare socială.

În grupele academice sunt mulți studenți care au probleme în relații, dificultăți în comunicare, ceea ce nu trebuie să existe în activitatea lor profesională. Profesorul trebuie să fie comunicabil, sociabil, să-și poată organiza propriul discurs, relațiile cu copiii, colegii, părinții și să-și învețe în această privință și discipolii.

Summary. Social, family relationships are particularly necessary in the students' learning and training activity, as they increase their success in this activity and other activities, and give the student the

opportunity to capitalize on his personal qualities. The range of these relationships is varied and diversified, each of them having a certain meaning, social value.

In academic groups there are many students who have problems relationships, difficulties in communication, which should not exist in their professional activity. The teacher must be communicative, sociable, able to organize his own speech, relationships with his children, colleagues, parents, and teach his disciples in this respect.

Cuvinte-cheie: relații sociale, interpersonale, grup, colectiv, activitate profesională, tipuri de relații, forme ale relațiilor, contact social, vizual.

Activitatea de învățare și pregătire profesională cere multe eforturi din partea studenților, care trebuie să se încadreze activ la formarea calităților personale, profesionale de valoare. Nu este un secret faptul că sunt mulți pedagogi care au nevoie de o perioadă mare de timp pentru a deveni profesioniști, maieștri de vază în activitatea lor profesională și acordă o bună parte din viața lor acestei activități. Un rol important în această activitate au relațiile interpersonale stabilite între colegi, stima, respectul, ajutorul reciproc etc.

Relațiile interpersonale sunt niște raporturi sociale, care se realizează între doi sau mai multe persoane și oferă un grad sporit de schimb de informație. Persoanele interacționează, se influențează reciproc. Omul este o ființă socială. El nu poate trăi singur, izolat, întrerupe relațiile cu oamenii și se caracterizează prin utilizarea etichetelor, regulilor de conduită cu alți oameni. El se raportează permanent la alte persoane, acționează împreună cu ele, stabilește diferite relații cu oamenii. În afara relațiilor sociale dintre oameni, existența umană ar fi greu de conceput. Drept este și acel moment că aceste relații sunt multiple, variate, cu diferite aspecte și niveluri. Pot începe de la relațiile de simpatie dintre două persoane, de la simplele relații de rudenie, vecinătate până la relații economice avansate dintre diferite structuri, diviziuni sociale, colective, corporații etc. Pot fi relații de muncă, politice dintre țări, continente etc. Toate acestea se referă la relațiile sociale, care ocupă un loc mult mai vast ca cele interpersonale, ultimile fiind de fapt un caz particular al relațiilor sociale [2, 3].

Relațiile interpersonale au un diapazon mai mic de desfășurare și se referă, de obicei, la un colectiv anumit. Cele sociale, dimpotrivă, au un diapazon mai vast de manifestare, deși se pot referi nu numai la un colectiv de muncă, de studii, dar chiar mai multe colective sociale, chiar și din diverse domenii de viață și activitate, ale vieții sociale. Nu toate relațiile interumane sunt relații sociale. Acestea pot fi de diferite tipuri și pot avea diferite etape de constituire [2, 5].

Forma de început în aceste relații este contactul spațial. Oamenii intră în contact, în relații unii cu alții în cele mai diferite împrejurări (în locuință, în casa unde locuiesc, la locul de muncă, odihnă, distracții etc.), cu toate că nu orice contact spațial poate duce la apariția relațiilor sociale. Numai uneori asemenea contacte pot fi prilej pentru stabilirea unor relații sociale de lungă durată.

O altă formă a relațiilor sociale sunt acelea stabilite în baza contactului psihic. În baza acestui contact persoanele își observă reciproc caracteristicile, aspectul exterior, trăsăturile de caracter, pregătirea intelectuală, preocupările, interesele [1, 2].

Contactele spațiale și psihice crează condiții pentru stabilirea contactelor sociale. Acestea duc la apariția legăturilor, acțiunilor în mare parte de valoare. Contactele sociale sunt de mai multe tipuri:

- **trecătoare:** persoana procură bilet la teatru și discută cu casierul;
- **durabile:** contactele dintre studenții aceleiași grupe academice;
- **publice:** discuția unor studenți cu decanul, rectorul universității în vederea soluționării unor probleme referitor la îmbunătățirea traiului studenților în cămin etc.;
- **private:** studenții care locuiesc în aceeași cameră la cămin soluționează problema îmbunătățirii traiului în comun;
- **personale:** partenerii acționează din interes în comun pentru soluționarea problemelor personale, coincidența trăsăturilor individuale în colectivul de prieteni, la întemeierea unui cuplu familial etc.;
- **materuale:** se referă la un anumit obiectiv fără ca partenerii să se intereseze de personalitatea lor. De exemplu plata unei taxe, cumpărarea unui obiect, automobil etc.[2, 5, 3].

După modul de realizare contactele sociale pot fi: **directe și indirecte**. Contactele directe se realizează față în față, fără careva persoane, produse intermediare. Cele indirecte fac ca persoanele să intre în contact prin intermediul produselor lor.

O deosebită importanță în viața socială au contactele directe și personale, deoarece absența lor poate duce la marginalizare, însigurare, la multiple situații de insucces în activitate. Nu mai puțin importante sunt și contactele sociale durabile. Aici persoanele se caută reciproc, mențin contactul de lungă durată [5, 6].

În relațiile lor oamenii caută să provoace unul altuia anumite atitudini, reacții, comportamente, interacționează între ei. Interacțiunile sociale de asemenea pot fi de mai multe feluri. 1) directe, 2) indirecte. Cele directe au loc de obicei în cadrul unui grup de elevi, studenți, profesori, muncitori etc.

Interacțiunile indirecte pot apărea într-o localitate mare, cu mulți locuitori, într-un oraș, întreprindere de proporții mari. De exemplu, locuitorii capitalei interacționează între ei pe problema serviciilor comunale, publice, în rețeaua culturală, asupra instituțiilor economice, administrative, politice. Comparativ cu contactele sociale, interacțiunile sociale sunt mai durabile. În baza lor apar relațiile sociale [2, 3, 5].

Relațiile sociale pot fi definite ca un sistem de interacțiuni sociale dintre parteneri, grupuri sociale, care au la bază o anumită platformă, exprimată prin atitudini, interese, situații. Relațiile sociale se conduc de un anumit sistem de îndatoriri, obligații pe care

partenerii trebuie să le realizeze. În cadrul relațiilor directe, personale reglementarea lor este mai simplă, în special, acolo unde predomină relațiile de pietenie.

Valoarea relațiilor sociale, în special a celor de prietenie, constă în aceea că ele asigură coeziunea și durabilitatea grupului. Din aceste considerente legătura dintre relațiile sociale și grupurile sociale este direct proporțională. Ca să existe între persoane o relație socială ei trebuie să aparțină aceluiași grup social. De exemplu, relația tată-fiu în familie; relația profesor-student în instituția superioară de învățământ; relația master-muncitor în întreprindere etc.

Alt subiect este acela că relațiile sociale au o tipologie variată și se divizează după mai multe criterii. După natura lor relațiile sociale sunt: a) economice, b) politice, c) educaționale, d) juridice.

După cadrul de desfășurare relațiile sociale sunt: a) interindividuale, dintre diferite persoane - relații de prietenie, colaborare, agresive etc.; b) între persoană și grup – relații de comunicare, afective, de conducere, mobilitate etc.; c) intergrupale – între grupuri și depind de natura, mărimea grupului.

După modul în care afectează coeziunea socială avem relații: a) de cooperare – în grupurile primare cooperarea este directă, personală, în cele mari este impersonală, simbolică; b) de subordonare/ supraordonare, când un grup sau un individ este dominat de un alt grup sau individ prin diverse mijloace; c) de compromis și toleranță, atunci când un grup sau două grupuri au interese și scopuri diferite, dar nu și le pot impune și se acceptă reciproc; d) de marginalitate, când persoanele se includ în grupuri cu modele valorice diferite, fără a se identifica cu vreunul din ele; e) de competiție, apar când resursele sunt limitate; i) de conflict, când deosebirea de interese dintre persoane, grupuri nu se poate rezolva prin compromis și toleranță [2, 5, 3].

Alt criteriu de divizare a relațiilor sociale se referă la natura activității, scopului care formează obiectul relației și avem relații sociale: a) de muncă, b) familiale, c) de vecinătate, d) de petrecere a timpului liber.

După gradul de reglementare a relațiilor sociale sunt relații: a) informale, directe, personale, puțin reglementate și controlate; b) formale, definite social și reglementate prin norme și coduri [2, 5, 6].

În literatura științifică se întâlnesc mai multe clasificări ale relațiilor interpersonale, sociale, care dezvăluie diversitatea relațiilor sociale, multiplele lor aspecte și forme de manifestare. Relațiile sociale sunt mai vaste ca cele interpersonale, dar ambele sunt necesare atât pentru grupurile sociale mici, cât și pentru cele de proporții mari, poate chiar globale. Aceasta este caracteristic și pentru grupele academice studențești, ca colective mai mici, care activează în comun o perioadă mare de timp și au scopuri, activități comune.

Munca și activitatea în comun marchează relațiile interpersonale, indiferent de vârsta oamenilor, activitățile predominante. Aceasta dezvoltă relațiile, legăturile emoționale dintre membrii grupului social. Un rol important la început are simpatia și antipatia care apare la

membrii grupului, indiferent de statutul lor social. Prietenia și colegialitatea sunt simțite și explicate în mod diferit de membrii grupului, în cazul nostru grupei academice. Colegialitatea se deosebește de prietenie prin aceea că nu dă dovadă de multe sentimente și este mai răspândită. Ea depinde de structura grupului și cât de frecvent membrii lui cooperează între ei. Activitățile în comun dezvoltă relațiile sociale. Faptul că studenții grupei academice au scopuri și activități comune aceasta duce și mai mult la consolidarea relațiilor interpersonale, relațiilor sociale, colectivului de studenți [1, 2, 3].

Pentru a forma colectivul grupei academice curatorul grupei trebuie să realizeze o analiză amplă a caracterelor membrilor grupei academice, să-și dezvolte un stil de conducere democratic, unde fiecare membru al grupului să aibă acces la rezolvarea problemelor legate de activitatea în comun, să-și spună părerea.

Solidaritatea membrilor grupei academice poate duce la succes. Relațiile de prietenie, stabilite între membrii grupei academice nu răspund de performanțele grupei, dar în situațiile tensionale, de conflict scot în evidență motivațiile, interesele grupei. Conflictele într-o grupă academică sunt frecvente, curatorul trebuie să găsească modalitățile efective de conducere a grupei, să rămână neutru față de orice insinuări și să găsească calea optimă de cooperare a activității studenților în colectiv.

Sinceritatea și comportamentul imparțial al curatorului constituie o bună soluție pentru a scăpa de tensiuni sociale în grupa academică. Toate acestea sunt necesare și pentru a menține o atmosferă pozitivă în colectivul de studenți. Opțiunea membrilor grupei academice pentru un stil democratic de conducere, în relații este bine motivată, deoarece stilul dat permite cooperarea membrilor grupului, curatorul poate lua anumite decizii, dar el acceptă argumentele și opiniile membrilor grupei academice. Participarea membrilor grupului la planificarea activităților în comun, sporește interesul și motivația pentru realizarea acestor activități [1, 2, 5].

Savantul american C.Sherwood susține că relațiile stau în centrul tuturor activităților noastre, motiv pentru care în timp ce ne împărțim între familie și carieră, trebuie să ne amintim că relațiile sociale sunt coloana vertebrală a bunăstării noastre. Pentru relații avem nevoie de timp și efort. Aceste două noțiuni sunt esențiale în menținerea relațiilor [2, 3].

Savantul W.Rawlins a evidențiat o disonanță evidentă între modul cum oamenii definesc prietenia și comportamentul lor obișnuit. Majoritatea oamenilor înțeleg prietenia ca disponibilitate de a fi mereu în preajma celuilalt. Totodată majoritatea din ei afirmă că nu alocă suficient timp nici celor mai apropiați prieteni [2, 6].

În perioada studenției numărul conexiunilor, relațiilor sociale ajung la apogeu, după aceasta numărul prietenilor se reduce. Între 20 – 24 de ani tinerii investesc cel mai mult în socializare, în relații. După căsătorie energia soților se repartizează exclusiv între partenerul de viață, copii, părinți și tensiunile de la locul de muncă. La moment studenția rămâne perioada de vârstă cu mulți prieteni, multiple relații sociale. În perioada contemporană plătim tribut acestei grabe permanente, implicându-ne în relații ocazionale, când ar fi bine să

dispunem de relații cu prieteni apropiați și caracteristice vârstei, fără simulări. În acest sens anii de studenție sunt mult mai valoroși. Relațiile de prietenie în perioada studenției sunt ceva firesc. Activitatea de învățare și pregătire profesională stimulează prietenia, activitățile în comun, care constituie ca izvor pentru dezvoltarea individuală a fiecărui student [1, 7].

Probele experimentale, realizate cu studenții Facultății Pedagogie de la UST au scos în evidență că unii studenți au probleme în comunicare, la întemeierea relațiilor interpersonale în grupa academică și suferă din această cauză. Grupele de studenți sunt neomogene, cu diferențe de vârstă, de sex, cu tineri care au un nivel de pregătire intelectuală diferit. Toate aceste diferențe și crează în unele cazuri dificultăți în relațiile interpersonale.

În activitatea de învățare și pregătire profesională relațiile sociale au un rol important și în multe cazuri decisiv pentru obținerea succesului. Profesorul trebuie să dispună de relații bune, de valoare cu colegii de lucru, cu discipolii săi. Nu mai puțin important este și acel moment că profesorul trebuie să-și învețe discipolii să dispună de relații de prietenie, stimă, ajutor reciproc. Important este și faptul că relațiile trebuie regulate. Tehnologiile avansare contemporane oferă posibilități la asigurarea, menținerea relațiilor sociale favorabile.

Bibliografie

1. Andronache L. Personalitatea valorii, stil de viață, și relații socio-educative la adolescenți. Strategii formative. Bacău: Rovimed, 2008, 389 p.
2. Bogdan-Tucicov A., Chelcea S., Golu M. Dicționar de psihologie socială. București: Științifică și Enciclopedică, 1981.
3. Dicționar de psihologie. Coord. U. Șchiopu. București: Babel, 1997.
4. Doron R., Parot F. Dicționar de psihologie. București: Humanitas, 2006, 886 p.
5. Neculau A. Manual de psihologie socială. Iași: Polirom, 2004, 352 p.
6. Pieron H. Vocabularul psihologiei. București: Univers enciclopedic, 2001, 468 p.
7. Radu I. Introducere în psihologia contemporană. Cluj: 1991.

PERFORMANȚELE MĂIESTRIEI PEDAGOGICE ÎN ACTIVITATEA PROFESIONALĂ A PEDAGOGULUI

Lidia Trofaia, doctor în psihologie, conferențiar universitar

Catedra Psihopedagogie și Educație preșcolară, UST

Rezumat. Activitatea pedagogică este o activitate complexă și destul de dificilă. Pentru a avea succes în această activitate profesorul trebuie să dispună de măiestrie profesională. Componentele de bază ale măiestriei profesionale sunt: orientarea umanistă, competența profesională, aptitudinile pedagogice, tehnica de lucru. Fiecare din ele trebuie să aibă un nivel performant de dezvoltare. Se poate întâmpla ca la una din componente profesorul să aibă careva dificultăți și aceasta devine o piedică la formarea măiestriei profesionale. Profesorul trebuie în permanență să-și perfecționeze calitățile personale și profesionale.

Summary. Pedagogical activity is a complex and rather difficult task. In order to be successful in this activity, the teacher must have professional skills. The basic components of professional craftsmanship are: